

ORDIN nr. 3.961 din 3 mai 2012

privind aprobarea programei școlare pentru cursul opțional Lectura și abilitățile de viață

EMITENT: MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL nr. 322 din 11 mai 2012

Data intrării în vigoare : 11 mai 2012

În conformitate cu prevederile [art. 65 alin. \(4\) și \(5\) din Legea educației naționale nr. 1/2011](#), cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul [Hotărârii Guvernului nr. 536/2011](#) privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului emite prezentul ordin.

ART. 1

Se aprobă programa școlară pentru cursul opțional Lectura și abilitățile de viață. Programa este cuprinsă în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

ART. 2

Începând cu anul școlar 2012-2013, programa școlară cuprinsă în anexă poate fi utilizată în învățământul gimnazial și liceal, ca ofertă națională de Curriculum la decizia școlii sau în cadrul temelor incluse în activitatea corespunzătoare ariei curriculare Limbă și comunicare.

ART. 3

Direcția generală educație și învățare pe tot parcursul vieții, Direcția generală management, resurse umane și rețea școlară, Direcția generală învățământ în limbile minorităților, relația cu Parlamentul și partenerii sociali, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ART. 4

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului,
Cătălin Ovidiu Baba

București, 3 mai 2012.

Nr. 3.961.

ANEXĂ

PROGRAMA ȘCOLARĂ
pentru cursul opțional
Lectura și abilitățile de viață

Notă de prezentare

Cursul opțional Lectura și abilitățile de viață este destinat elevilor din clasele V-XII, de la toate filierele și specializările din învățământul preuniversitar. Acesta este gândit ca un opțional pe 2 ani și include un buget de timp de 36 de ore pe an - o oră pe săptămână, însă structura cursului permite organizarea flexibilă a timpului de învățare.

Cursul a fost elaborat în cadrul proiectului Metode inovative în formarea cadrelor didactice pentru dezvoltarea abilităților de viață ale elevilor, cofinanțat prin Fondul Social European, Programul operațional sectorial Dezvoltarea resurselor umane (POSDRU), axa prioritară 3, domeniul major de intervenție 1.3, implementat de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului în parteneriat cu Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile.

Prin elementele de fundamentare și prin modalitățile de dezvoltare a competențelor de lectură și de formare a abilităților de viață la copii și tineri, cursul opțional Lectura și abilitățile de viață aparține zonei noilor educații și permite dezvoltarea competențelor-cheie. Prin modul în care a fost conceput, acest curs opțional oferă soluții pentru câteva dintre provocările actuale ale sistemului educațional.

Prin abilități se înțelege comportamentul controlat care duce la atingerea unor țeluri, îndeplinirea unor obligații sau abordarea unei situații. Abilitățile de viață reprezintă un set de abilități necesare omului pentru a putea duce o viață la un nivel de calitate acceptabil, pentru a se dezvolta și a menține relații normale cu ceilalți, pentru a-și realiza scopurile propuse într-o anumită perioadă de viață și pentru a face față diferitelor dificultăți. Descrierea unei abilități de viață se face în termeni de comportament, de cunoaștere, de atitudini și de performanță, care reprezintă cele 4 caracteristici ale acesteia. Din categoriile de abilități de viață fac parte: abilitățile de comunicare, abilitățile sociale, abilitățile de management al învățării și informațiilor, abilitățile de autocunoaștere, abilitățile de autoîngrijire, abilitățile cognitive și abilitățile practice.

Modelul teoretic care stă la baza acestei programe este L.S.D.C. (Lifeskills development cycle), elaborat de Fundația International Child Development Initiatives din Olanda.

Parcursul programei de către elevii care studiază acest opțional conduce la formarea unor competențe de comunicare ce asigură integrarea cu succes a acestora în viața socială și profesională.

Principiile fundamentale care au orientat elaborarea programei sunt:

- Principiul relevanței, competențele și conținuturile fiind corelate cu nevoile reale și imediate ale elevilor
- Principiul diversificării, strategiile, ofertele și situațiile de învățare fiind diversificate și adaptate grupului de elevi
- Principiul transferului, prin realizarea de conexiuni între textele studiate și viața cotidiană

Structura programei

Structura curriculumului școlar pentru opționalul Lectura și abilitățile de viață are următoarele componente:

- Notă de prezentare a legislației specifice, europene și naționale, care a stat la baza elaborării programei; subliniază importanța disciplinei, principiile și valorile fundamentale, precum și particularitățile acesteia

- Competențe generale, acestea fiind corelate cu domeniile de competențe-cheie: competența de comunicare în limba română, competențe digitale, competențe sociale și civice, a învăța să înveți, sensibilizare și exprimare culturală

- Valori și atitudini promovate prin acest curs opțional

- Competențe specifice și conținuturi asociate acestora, care propun elemente specifice derivate din caracteristicile educaționale ale disciplinei

- Sugestii metodologice, care cuprind recomandări pentru proiectarea demersului didactic, având rolul de a orienta profesorii în implementarea acestei programe pentru realizarea activităților de predare-învățare-evaluare în concordanță cu specificul acestui curs. Ele sunt elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute de programă.

Proiectarea activității didactice trebuie să fie precedată de lectura integrală a programei opționale și de urmărirea logicii interne a acesteia. Activitățile de învățare și strategiile de lucru propuse de cadrele didactice trebuie să țină seama de experiența elevilor la vârsta pe care o au și să permită valorizarea pozitivă a acestei experiențe.

Centrarea pe elev, ca subiect al activității instructiv-educative, presupune respectarea unor exigențe ale învățării durabile, așa cum sunt:

- utilizarea unor metode active care pot contribui la dezvoltarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, deschis și creativ;

- exersarea lucrului în echipă, a cooperării și/sau a competiției;

- realizarea unor activități diverse de receptare a textelor literare și nonliterare, care să dea posibilitatea tuturor elevilor de a participa la propria învățare și la dezvoltarea abilităților de viață necesare pentru o viață sigură.

Competențe generale

T

1. Receptarea textului literar și nonliterar din perspectiva abilităților de viață

2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

ST

Valori și atitudini

- Cultivarea interesului pentru lectură și a plăcerii de a citi
- Asumarea unui set de valori personale care să confere identitate persoanei
- Dezvoltarea gândirii critice, flexibile și prospective
- Cultivarea interesului pentru învățarea pe parcursul întregii vieți ca expresie a dezvoltării durabile
- Valorizarea creativității ca resursă pentru dezvoltarea personală și comunitară
- Acceptarea diversității etnice, sociale, culturale, religioase, de opțiune etc.
- Acceptarea dialogului și a comunicării interculturale

Competențe specifice și conținuturi asociate

Clasa a V-a și clasa a VI-a

1. Receptarea textului literar și nonliterar din perspectiva abilităților de viață

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Citirea unor texte diferite care nonliterare abordează problematica abilităților de viață abilități de	Texte literare și Sensul global al textelor Abilități de viață:
1.2. Observarea comportamentului perso- sociale, najelor literare/a persoanelor în vederea învă- identificării abilității de viață absente abilități sau dobândite abilități de cognitive,	comunicare, abilități abilități de management al țării și informațiilor, de autocunoaștere, autoîngrijire, abilități abilități practice Comportamentul Personaj literar; persoană

ST

2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Identificarea rolului lecturii în dezvoltarea personală	Lectura experiențială Lectura de identificare
2.2 Asocierea textelor citite cu experiențe personale	Dezvoltarea personală

ST

Clasa a VII-a și clasa a VIII-a

1. Receptarea textului literar și nonliterar din perspectiva abilităților de viață

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Citirea și prezentarea unor texte nonliterare diferite care abordează problematica abilităților de viață	Texte literare și Mesajul textelor Comportament, atitudini
1.2. Exprimarea opiniei față de comportamentul și atitudinile personajelor sociale, literare/a persoanelor referitor la învățabilitățile de viață absente sau dobândite	Abilități de viață: comunicare, abilități abilități de management al țării și informațiilor, de autocunoaștere,
abilități de	

cognitive,	autoîngrijire, abilități abilități practice

ST

2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Exprimarea unei opinii personale despre rolul lecturii în dezvoltarea globală personală	Lectura reflexivă Lectura informativă, Nevoile personale
2.2. Asocierea mesajului textelor citite cu nevoile personale în vederea dezvoltării personale	Schimbarea atitudinilor

ST

Clasa a IX-a și clasa a X-a

1. Receptarea textului literar și nonliterar din perspectiva abilităților de viață

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Compararea unor texte diferite, nonliterare. piese de teatru și filme care abordează problematica abilităților de viață cunoștințe	Texte literare și Piese de teatru. Filme Comportament, atitudini,
1.2. Argumentarea propriei poziții față abilități de	Abilități de viață:

de comportamentele și atitudinile perso- sociale, najelor sau a persoanelor având în vedere învă- abilitățile de viață absente sau dobândite abilități abilități de cognitive,	comunicare, abilități abilități de management al țării și informațiilor, de autocunoaștere, autoîngrijire, abilități abilități practice

ST

2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Investigarea modului în care lectura permite dezvoltarea personală	Lectura exploratorie Investigarea textului
2.2. Gestionarea eficientă a informațiilor obținute prin actul de lectură în vederea dezvoltării personale	Influență și schimbare

ST

Clasa a XI-a și clasa a XII-a

1. Receptarea textului literar și nonliterar din perspectiva abilităților de viață

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1. Interpretarea problematicii abilită- nonliterare.	Texte literare și

ților de viață pornind de la textele citite, de la piesele de teatru și filmele vizionate și de la punctele de vedere exprimate de colegi pe marginea acestora abilități de 1.2. Compararea abilității de viață a unor persoane/personaje, din punctul de vedere al abilităților de viață abilități de abilități de cognitive,	Piese de teatru. Filme Performanța și descrierea mentală a abilității de Abilități de viață: comunicare, abilități abilități de management al țării și informațiilor, de autocunoaștere, autoîngrijire, abilități abilități practice

ST

2. Utilizarea lecturii în vederea dezvoltării personale

T

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. Demonstrarea interesului față de lectură ca mijloc de dezvoltare personală 2.2. Realizarea transferului informațiilor obținute prin actul lecturii în vederea dezvoltării profesionale	Lectura critică Viziunea asupra sinelui și lumii Schimbarea și dezvoltarea

ST

Sugestii metodologice

Programa oferă posibilitatea organizării flexibile a învățării într-un număr variabil de lecții. Se recomandă ca textele literare și nonliterare selectate în vederea dezvoltării competențelor generale vizate de prezenta programă să fie legate tematic de problematica

abilităților de viață. Textele literare vor fi selectate atât din literatura română, cât și din literatura universală.

Se poate opta pentru selecția unor texte, piese de teatru și filme diverse care pot ilustra teme precum: familia, școala, iubirea, călătoria, prietenia, copilăria, adolescența etc.

Numărul de texte literare selectate destinate lecturii, pentru fiecare an școlar, este de cel puțin 5 (fragmente sau integrale): poezii, proză narativă și text dramatic. În ceea ce privește textele nonliterare, se vor studia, în acest scop, cel puțin 4 texte, de preferință legate tematic de cele literare și aflate în strânsă legătură cu categoria de vârstă din care fac parte elevii. În cazul claselor din ciclul inferior și din ciclul superior al liceului, se vor include în seria creațiilor supuse discuțiilor cel puțin o piesă de teatru și un film, pentru fiecare an școlar.

Textele literare și cele nonliterare, piesele de teatru și filmele vor fi selectate astfel încât să abordeze din categoriile de abilități de viață următoarele abilități specifice:

T

Categorii de abilități de viață	Abilități specifice
1. Abilități de comunicare asertivă discursului	Abilitatea de ascultare activă Abilitatea de negociere Abilitatea de comunicare Abilitatea de adaptare a la context Abilitatea de persuasiune
2. Abilități sociale conflictelor diferențelor	Abilitatea de lucru în echipă Abilitatea de cooperare Abilitatea de leadership Abilitatea de rezolvare a Abilitatea de voluntariat Abilitatea de acceptare a

3. Abilități de management al învățării și informațiilor informațiilor independență	Abilitatea de documentare Abilități metacognitive Abilitatea de selectare a Abilitatea de învățare
4. Abilități de autocunoaștere emoțiilor în sine responsabili- stresului	Abilitatea de gestionarea Abilitatea de a avea încredere Abilitatea de asumare a tăților Abilitatea de gestionare a
5. Abilități de autoîngrijire stil de personală	Abilitatea de adoptare a unui viață sănătos Abilitatea de igienă personală Abilitatea de siguranță
6. Abilități cognitive problemelor deciziilor organizare	Abilitatea de rezolvare a Abilitatea de luare a Abilitatea de gândire critică Abilitatea de planificare și
7. Abilități practice mediului realizare a	Abilități antreprenoriale Abilitatea de protejare a Abilități tehnice Abilitatea de îngrijire și siguranței locuinței

ST

Activitățile de predare-învățare-evaluare se vor desfășura în unități de timp de două ore, ceea ce implică structurarea conținuturilor pentru o abordare logică și coerentă în cadrul unor scenarii didactice atractive, dinamice, care să îmbine activitatea individuală și frontală cu cea în perechi sau în grup. Scenariile didactice trebuie să fie structurate după modelul: evocare (intrare în temă, actualizarea cunoștințelor), realizarea sensului (predarea-învățarea de noi cunoștințe), reflecție și extindere. Rolul central în procesul de predare-învățare îl are dezvoltarea curiozității elevilor asupra posibilităților diverse de exprimare a propriilor gânduri și sentimente, dar și asupra universului textului.

Competențele specifice pot fi formate prin oricare dintre conținuturile asociate, iar valorile și atitudinile vor fi avute în vedere atât în selecția textelor, cât și în abordarea concretă a acestora. Pentru formarea calităților unui lector activ și critic, capabil de discernământ, elevilor li se va cere să-și exprime opinia despre mesajul textelor, despre valorile și ideile promovate, despre abilitățile de viață identificate la nivelul personajelor/persoanelor din textele citite sau despre abilitățile de viață care le lipsesc acestora.

Citirea corectă și fluentă presupune atât citirea pentru sine, cât și citirea pentru ceilalți, de aceea elevii vor fi solicitați să citească texte sau fragmente de texte literare sau nonliterare în gând, dar și cu voce tare, în fața unui auditoriu.

Textul literar și nonliterar va fi abordat atât cu scopul formării competențelor generale și a celor specifice, cât și cu scopul formării competențelor-cheie de învățare, interpersonale și sociale. Profesorul va aborda textele din perspectivă transcurriculară prin utilizarea metodelor interactive specifice dezvoltării gândirii critice, astfel încât textul să fie pretext pentru înțelegerea sinelui și a lumii. Evaluarea se va realiza de regulă prin metode complementare (observarea sistematică a comportamentului, interviul, portofoliul, autoevaluarea, jurnalul de lectură, proiectul etc.) care permit evaluarea reacțiilor, a învățării și a comportamentului elevilor. Dezvoltarea competenței digitale se va realiza prin activități de învățare ce au ca scop formarea la elevi a deprinderii de a folosi internetul și softurile educaționale ca sursă de documentare și de a utiliza critic și creativ mijloacele media electronice.

Autori:

Prof. Monica Halaszi (coord.)

Prof. Alis Pop

Referenți științifici: dr. Florentina Sâmișăian - Universitatea din București

dr. Mina-Maria Rusu - MECTS

dr. Anca-Denisa Petrache

